

Наприкінці червня цього року Ірландія на чолі Євросоюзу (ЄС) та члени Європарламенту досягли згоди в питанні «Горизонту-2020» (Horizon 2020 Programme), пан'європейської схеми зі збільшення дослідницьких програм та інновацій. Угоду уклали в Брюсселі 25 червня, а вже 30 червня спливав термін головування Ірландії у Євросоюзі. Цій угоді передували ряд безуспішних переговорів, які розпочалися ще в лютому цього року, коли 27 країн – членів ЄС узгодили бюджет приблизно в 70 млрд євро, розпланований на 2014–2020 рр. Ця сума майже на 13 % менша від запропонованої Єврокомісією і на 30 % менша за ту, яку хотів би бачити Європарламент. Деталі «Горизонту–2020» жваво обговорювалися в триалогах (внутрішніх переговорах), включно з міністрами, членами Європарламенту та комісією. «Ми всі добре попрацювали, аби дійти згоди, – говорить комісар Європейської дослідницької ради М. Гегін-Квін (M. Geoghegan-Quinn). – Зараз ми можемо досягти того, про що говорили від самого початку країни-члени, Європарламент і Єврокомісія: програму із досліджень та інновацій, що матиме реальне значення для зайнятості та економічного зростання в Європі».

Укладену угоду ще має затвердити Європарламент і країни-члени, до того ж вона зберігає спрощену схему фінансування, за яку виступили більшість країн-членів. Згідно з такою схемою усім учасникам «Горизонту–2020» повністю профінансують пряму вартість дослідження плюс фіксовані 25 % для покриття непрямих витрат, включно з використанням великих наукових установок на кшталт синхрофазотронів.

Однак члени Європарламенту зазначають, що одне на всіх мірило може поставити в невідгідне становище ті заклади, які залежать від подібних установок, і зробити їх участь у фінансованих Євросоюзом дослідженнях невідгідною. Деякі дослідницькі організації, включно з Асоціацією університетів Європи та німецьким Товариством ім. Фраунгофера виступали проти подібної моделі єдиної ставки – натомість пропонували організаціям з надзвичайно високими накладними витратами отримувати повне фінансування витрат, що в окремих випадках може сильно перевищувати прямі витрати.

Проте в минулому повна оплата витрат відлякувала комісію і країни-члени, занепокоєні більшою кількістю бюрократизму у фінансованих Євросоюзом дослідженнях. Комісія пообіцяла, що буде враховувати думку організацій, які тривожаться з приводу моделі єдиної ставки.

Здвоєні інститути. Учені з ЄС-12 – дванадцяти країн, що приєдналися до ЄС від 2004 р. – особливо раді спрощеним правилам фінансування.

«Схоже, що проста й приваблива система єдиної ставки задовольняє

партнерів у Польщі та інших нових країнах-членах», – говорить К. Фраковяк (Krzysztof. Frackowiak), колишній державний секретар у польському Міністерстві наук і голова Агентства з наукових контактів з Польщею (Polish Sciences Contact Agency) у Брюсселі.

«Горизонт–2020» матиме певні механізми – такі, як «здвоєння» установ ЄС-12 з дослідними установами старших країн-членів, що мають краще устаткування – спрямовані залучити більше новіших країн-членів, наприклад, Польщі. Як заохочення, кожен успішний претендент із нових країн-членів отримуватиме додаткову надбавку до заробітної плати розміром у 8 тис. євро за кожен рік участі. Члени Європарламенту і парламент також домовилися про створення спеціального фонду для малих і середніх підприємств, які братимуть участь у «Горизонті-2020».

Попередній бюджет досліджень у 70 млрд євро тепер залежить від узгодження Європарламентом загального бюджету ЄС на 2014–2020 рр., який пропонують зробити розміром у 960 млрд євро.

Адреса джерела: <http://www.nature.com/news/horizon-2020-deal-reached-in-brussels-1.13279> (*Ширмеєр К. У Брюсселі нарешті дійшли згоди по «Горизонту–2020» // Український науковий клуб (http://nauka.in.ua/news/science-policy/article_detail/8934). – 2013. – 3.07).*